

Årsrapport fra Programsensor Knut G. Nustad for Mphil in Anthropology of Development ved Universitetet i Bergen, Sosialantropologisk Institutt.

Oslo 19. juni 2014

Oppnevnt for perioden høsten 2013 til og med høsten 2017. Rapporteringsfrist sommer 2014, utsatt etter avtale med Institutt for Sosialantropologi, Universitetet i Bergen.

Første rapport, for 2013

Grunnlag for rapporten

I arbeidet med rapporten har jeg besøkt Institutt for Sosialantropologi, Universitetet i Bergen, 5 og 6 februar og 19 mai 2014 og hatt samtaler med leder av utdanningsrådet Eldar Bråten, faglig ansvarlig for programmet Vigdis Broch-Due, foreleser og seminarleder Bjørn Bertelsen og Annette Fagertun og 8 studenter fra programmet, inkludert studenter med utdanning både fra Norge, Europa og utenfor Europa. Jeg har også hatt møte med Førstekonsulent Wenche Iversen, Førstekonsulent Maria Holme Lidal og Rådgiver Pavla Jezkova. I tillegg har jeg snakket med Instituttstyrer Anne Karen Bjelland på telefon. Jeg har fått tilsendt offentlig tilgjengelige dokumenter, oversikt over opptak av nye studenter for vår 2014, statistikk for avlagte eksamener høst 2012 og vår 2013, kursbeskrivelser og kursevalueringer, samt 9 avlagte MPhil oppgaver (vår 2012).

Kort om bakgrunnen for programmet

Programmet ble utviklet av Professor Gunnar Håland i 1998. Studieløpet var toårig, med ett års undervisning i Bergen, seks måneders feltarbeid og seks måneders arbeid med avhandlingen. I denne formen ble programmet av mange oppfattet som noe adskilt fra resten av det faglige arbeidet på instituttet. I 2004 ble det gjort endringer for å integrere programmet i større grad, blant annet ved å styrke den generelle antropologikomponenten i programmet. Professor Vigdis Broch-Due tok over den faglige ledelsen av programmet i 2007, samtidig som rammebetingelsene for utenlandsstudenter fra land i sør ble endret. SIU og lånekassen tok over finansiering av kvotestudentene og det var ikke lenger mulig å bare ta opp utenlandsstudenter på programmet. Instituttet benyttet denne muligheten til å lage et bredere program som et supplement til masteren i antropologi. På grunn av denne bakgrunnen var det også mulig å utforme MPhil programmet friere enn den regulære masteren. De viktigste forskjellene, i tillegg til den tematiske vektleggingen av anthropology of development, var

- Ingen krav om bakgrunn i antropologi (altså i funksjon som en tradisjonell engelsk master var tenkt)
- Høyere opptakskrav med krav om B
- Obligatorisk oppmøte på forelesninger og seminar
- Større pensum

Oppbygging av programmet

Programmet er fortsatt organisert med ett års kursarbeid og ett års feltarbeid og oppgaveskriving. Ett intensivt innføringskurs uten studiepoeng følges av to kurs første semester: SANT 304 Introducing Anthropology and its subjects: history, poverty and social transformation og SANT 307 Contested resources: ecological anthropology in a global perspective på 15 studiepoeng hver. Andre semester første år følger studentene SANT 309 Conceptualising society: application of Anthropological theory og utarbeider en prosjektbeskrivelse (SANT 303) også disse på 15 studiepoeng hver. Det andre året består av et feltarbeid SANT 322 på

et semester og 30 studiepoeng, og skriving av master avhandlingen (SANT 355) på et semester, også denne på 30 studiepoeng.

Programmets mål og utforming

Programmets mål og læringsutbytte er godt og grundig presentert på web og i egen brosjyre utarbeidet av instituttet. Læringsmål og utbytte er svært klart og presist definert. Programmet retter seg mot studenter som ønsker en kritisk tilnærming til studiet av globalisering og endringsprosesser i den post-koloniale verden. Dette får de gjennom et godt og gjennomtenkt studieløp som fører dem fra en introduksjon til sosialantropologiske perspektiv til trening i å utforme antropologiske feltarbeid og å produsere etnografiske beskrivelser.

Gjennom et intensivt og omfangsrikt studieløp føres studenter med svært ulike bakgrunn sammen og gis en solid utdanning i bruk av antropologiske perspektiv og metoder for å studere utviklingsspørsmål vidt definert. At det ikke forutsettes en grunnutdanning i sosialantropologi gir også norske studenter med utdanning fra utlandet, med et annet studieløp, muligheten til å fordype seg i sosialantropologi.

De enkelte emnene

SANT 304 Introducing anthropology and its subjects: History, poverty and social transformation. Det første kurset studentene møter er rettet mot å plassere debatter om fattigdom og utvikling innenfor et antropologisk perspektiv.

Undervisningen er intensiv og har til nå bestått av en blanding av forelesninger og seminar, inkludert et opphold på Rosendal. I omfang har det vært gitt rundt 26 timer undervisning, 4 til 6 timer i uken over 6 til 8 uker. Pensum spenner vidt og viser hvordan antropologiske perspektiv kan benyttes til å kaste lys på en tematikk som vanligvis er forbeholdt utviklingsstudier. Omfanget er stort, og særlig noen studenter gav uttrykk for at det var svært krevende. Samtidig ble det understreket av de hadde lært mye av kurset. Den intensive undervisningen er sannsynligvis en forutsetning for at studentene, med de ulike bakgrunnene og

forutsetningene de har, skal få utbytte av kurset. Vurderingsformen er en sekstimers skoleeksamen.

SANT 307 Contested resources: ecological anthropology in a global perspective. Det andre kurset første semester gir en bred innføring i økologisk/miljøantropologi, vidt definert. Studentene presenteres for både klassiske tekster og poststrukturalistiske og ontologiske tilnærminger. Pensumet er krevende, omfangsrikt og gir en solid innføring i tema. I intensitet og omfang følger kurset samme modell som SANT 304 med totalt 26 timer undervisning fordelt på seminar og forelesninger, over 6 til 8 uker. Vurderingsformen er en seks timers skoleeksamen.

SANT 303 Project proposal and methodology for the anthropology of development. Dette kurset har to hovedmål – for det første å hjelpe studentene med å utforme en prosjektbeskrivelse sammen med veileder tildelt fra instituttet. For det andre å gi en grundig innføring i hva antropologisk feltarbeid er for studenter med liten eller ingen bakgrunn i antropologi. Kurset er derfor svært omfangsrikt, med tolv forelesninger og seks seminar. Pensumlisten er omfattende for et metodekurs på master, og dette er nok en forutsetning for at studenten skal opparbeide en tilstrekkelig forståelse av antropologisk feltarbeid og forskning til å kunne utføre egne arbeider. Studentene deles i grupper og skal presentere ideer til eget feltarbeid muntlig. Kurset gir et svært godt grunnlag for eget feltarbeid. Vurderingsformen er innlevering av prosjektbeskrivelse som bedømmes til bestått/ikke bestått av den tildelte veilederen og et annet medlem av staben.

SANT 309 Conceptualising society: application of anthropological theory. Det andre kurset i semesteret før feltarbeid tar for seg produksjonen av antropologisk tekst i mange former, fra monografi til web, men også antropologisk film. Kurset gjennomgår hvordan antropologisk kunnskap har blitt formidlet historisk og hvilke endringer etnografiske fremstillinger har gjennomgått. Målet er å utvikle en selvbevissthet i bruk av fremstillingsmetoder. Forfatterne av monografiene som legges opp har enten besøkt studentene som

gjesteforelesere eller diskutert med dem gjennom en skype. Omfang og vurderingsform er som for SANT 304 og SANT 307.

SANT 322 Anthropological fieldwork. Feltarbeider er definert som eget emne på 30 studiepoeng og vurderes som bestått/ikke bestått med en feltrapport etter 2 til 3 måneder. Rapporten beskriver foreløpige resultat og forslag til teoretisk vinkling. Studenten mottar en skriftlig kommentar på rapporten innen to uker. Feltarbeidets omfang er ett semester.

SANT 355 Master's Thesis in Anthropology of development. Avhandlingens omfang er på maksimalt 35 000 ord og gir 30 studiepoeng. Avhandlingsarbeidet gjøres i samarbeid med veileder og bedømmes av både intern og ekstern sensor. Av utvalget på 9 avhandlinger jeg har fått tilsendt, samt tidligere erfaring som sensor på emnet, er det klart at MPhil avhandlingene skiller seg noe fra tradisjonelle masteravhandlinger i sosialantropologi, som etterstreber en mer holistisk tilnærming, ved å i større grad være case-baserte. Videre omhandler casene, som forventet, tematikk som ligger nær utviklingstematikk. Likevel er dette i mindre grad enn tidligere et relevant skille, da en økende andel av masteroppgaver i sosialantropologi også er case baserte. Kvaliteten på arbeidet er god. Jeg har lest gjennom oppgavene uten å vite hvilken karakter de ble gitt for så å sjekke i ettertid. Det var god samsvar med mine bedømminger og faktiske karakterer.

Eksamensresultater

Vår 2013

SANT 309: 19 oppmeldte, 19 bestått. Gjennomsnittskarakter som fordeler seg slik: E:0, D:0, C:3, B:5, A:11.

SANT 303: 19 oppmeldte, 19 bestått.

Dette er meget gode resultater, og en liten styrking av resultatene fra det samme kullet høst 2012, som rapportert i årsrapporten fra forrige programsensor for 2012.

Rekrutering

Nytt kull starter nå høsten 2014. Som tidligere rekrutteres det fra tre grupper: kvotestudenter, selvfinansierte og studenter med utdanning fra Norge. På dette kullet er det tatt opp 20 studenter som fordeler seg slik

Kvote 9

Selvfinansierte 3

Norske 8

Utfordringer

Programmet gjør en imponerende innsats i å føre sammen studenter med svært ulik bakgrunn og gjennom intensiv undervisning føre dem frem til en solid utdanning i anthropology of development, med et solid grunnlag i generell antropologi. Dette gir både norske og utenlandske studenter uten antropologibakgrunn en enestående mulighet for å fordype seg i faget.

Studentene uttrykker også at de føler at de er del av et krevende og utbytterikt program som har gitt dem enestående muligheter. Flere studenter har også gått videre til PhD både i Bergen og andre steder. Slikt sett er utdanningen av MPhil studenter med på å gi instituttet et stort internasjonalt kontaktnett av tidligere studenter som flere ansatte også understreker at de benyttet seg av i egen forskning.

Samtidig er det klart at for å lykkes så krever et slikt program store ressurser. Av ulike årsaker har instituttet begrenset med undervisningsressurser og det er til dels en opplevelse av at ressursene som brukes på MPhil går på bekostning av det ordinære masterprogrammet. Av den grunn er det foreslått å kutte i seminarundervisningen på Mphil, ta bort det intensive introduksjonskurset og begrense mulighetene til å invitere eksterne forelesere.

Selv om det er forståelig at det må foretas prioriteringer vil jeg likevel oppfordre til å tenke nøye gjennom hvordan det unike studietilbudet som MPhil utgjør kan bli opprettholdt. Programmet er, som påpekt av forrige programsensor, allerede sårbart i at det hviler på enkeltpersoner. I en tid hvor det er en nedgang i søknader til studieplasser i sosialantropologi generelt er det viktig å ta vare på den ressursen MPhil programmet og studentene utgjør og bruke denne ressursen til å styrke utdanningen og forskningen ved instituttet.

En mulighet som har vært utforsket og som er interessant er en tettere integrasjon av de to masterprogrammene. Studentene på MPhil hadde ulike oppfatninger av forholdet mellom de to studentgruppene, men alle MPhil studentene ønsket et tettere samarbeid med studentene på master. Det ligger en del utfordringer for et slikt prosjekt, blant annet med hensyn til språk, frekvens, og omfang på masteroppgave, men det bør likevel være muligheter. Etableringen av en ny bachelor i utviklingsstudier på fakultetet åpner også for muligheten for å tenke en revidert MPhil som en videre utdanningsvei fra denne. Dette er en mulighet jeg vil utforske nærmere i senere rapporter.

Knut G Nustad (sign.)